

อิทธิพลของการเปิดรับสื่อดิจิทัลและสมรรถนะทางการเมืองดิจิทัล ต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ครั้งแรกในประเทศไทย

The Influence of Digital Media Exposure and Digital Political Competence on the Political Participation of First-time Voters in Thailand

สิปปณรงค์ กาญจนาวงศ์ไพศาล*

Sipnarong Kanchanawongpaisan*

(Received: 3 March 2026, Revised: 11 June 2026, Accepted: 21 June 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในประเทศไทยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ วิเคราะห์อิทธิพลส่งผ่านของสมรรถนะทางการเมืองดิจิทัลและทัศนคติทางการเมืองที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อดิจิทัลและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัดของโมเดลพฤติกรรมการเมืองในระดับพหุกลุ่มระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในพื้นที่กรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค และเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล และกลไกการสื่อสารทางการเมืองที่เหมาะสมกับกลุ่มเยาวชนไทยบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ เก็บข้อมูลจากเยาวชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 700 ราย วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบพหุขั้นตอน และสุ่มแบบเป็นระบบ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (SEM) และวิเคราะห์กลุ่มพหุ

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแบบเชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยม ($\chi^2/df = 1.854$, GFI = 0.962, CFI = 0.985, TLI = 0.978, RMSEA = 0.042, SRMR = 0.031) การเปิดรับสื่อดิจิทัลส่งอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านสมรรถนะทางการเมืองดิจิทัลและทัศนคติทางการเมืองในลักษณะตัวแปรส่งผ่านบางส่วน ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัดยืนยันว่าโมเดลมีความคงเส้นคงวาข้ามพื้นที่ และไม่พบความแตกต่างของอิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างกลุ่มเยาวชนในกรุงเทพฯ และภูมิภาคอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลและการปรับทัศนคติทางการเมืองเชิงรุกเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: พลเมืองดิจิทัล / พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง / โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง

*วิทยาลัยการเมืองการปกครอง และการบริหาร มหาวิทยาลัยชินวัตร

*The College of Politics, Government and Administration, Shinawatra University

Corresponding author: Sipnarong Kanchanawongpaisan, E-mail: sipnarong.k@siu.ac.th

Abstract

The objectives of this research were to examine the consistency of a causal model of factors influencing the political participation of first-time voters in Thailand with empirical data, to analyze the mediating effects of digital political competence and political attitudes on the relationship between digital media exposure and political participation, to test the measurement invariance of the political behavior model across multi-groups between first-time voters in Bangkok and regional areas, and to propose policy recommendations for enhancing digital citizenship and appropriate political communication mechanisms for Thai youth based on empirical evidence. A quantitative approach was employed, collecting data from 700 voters nationwide via a multi-stage, systematic sampling design. Data were analyzed using Structural Equation Modeling (SEM) and Multi-group Analysis.

The results indicated that the causal model provided an excellent fit to the empirical data ($\chi^2/df = 1.854$, GFI = 0.962, CFI = 0.985, TLI = 0.978, RMSEA = 0.042, SRMR = 0.031). Digital media exposure exerted a significant direct effect on political participation and a significant indirect effect through digital political competence and political attitudes, functioning as partial mediators. Furthermore, the measurement invariance test confirmed scalar invariance across groups, with no significant differences in causal paths between urban and regional cohorts.

These findings lead to policy recommendations emphasizing proactive digital competence development and political attitude adjustment to foster sustainable digital citizenship.

Keywords: Digital Citizenship / Political Participation / Structural Equation Modeling (SEM)

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 ภูมิทัศน์ทางการเมืองโลกได้เผชิญกับการเปลี่ยนผ่านครั้งสำคัญสู่ยุคดิจิทัล (Digital Transformation) ซึ่งกลายเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาหลักในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและประชาชน พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เคยจำกัดอยู่เพียงการเข้าคูหาเลือกตั้ง กลัวย้ายตัวเข้าสู่พื้นที่เสมือนจริง (Virtual Space) ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลง สั้นไหลและรวดเร็ว ตามแนวคิดการปฏิบัติการแบบเชื่อมโยง (The Logic of Connective Action) ของ Bennett and Segerberg (2013) ชี้ให้เห็นว่าการขับเคลื่อนทางสังคมในปัจจุบันอาศัยเครือข่ายดิจิทัลเป็นโครงสร้างพื้นฐานในการสร้างอัตลักษณ์ร่วมกัน โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่แสดงออกถึงความเชื่อมั่นในพลังของตนเองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ หรือที่เรียกว่าสมรรถนะทางการเมืองดิจิทัล (Digital Political Efficacy) ซึ่งมีบทบาทเหนือกว่าการมีส่วนร่วมในรูปแบบดั้งเดิมที่เป็นมายาวนาน (วีรศักดิ์ จินารัตน์, 2567)

สำหรับบริบทของประเทศไทย ปรากฏการณ์ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนได้ทวีความเข้มข้นอย่างมีนัยสำคัญ นับตั้งแต่การเลือกตั้งทั่วไปในปี พ.ศ. 2562 ต่อเนื่องมาจนถึงปี พ.ศ. 2566 ข้อมูลจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2565) ระบุว่าในกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก (First-time Voters) ที่มีอายุระหว่าง 18-22 ปี จำนวนสูงถึง 4,012,803 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.67 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด ประชาชนกลุ่มนี้เติบโตมาในฐานะพลเมืองดิจิทัล (Digital Natives) ที่ใช้โซเชียลมีเดียเป็นช่องทางหลักในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากการเลือกตั้งครั้งล่าสุดโดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2566) พบว่าแม้ระดับการมีส่วนร่วมทางออนไลน์จะอยู่ในระดับสูง แต่ความเชื่อมั่นต่อสถาบันทางการเมือง (Institutional Trust) กลับมีความผันผวนและแสดงออกถึงความเปราะบาง ซึ่งเป็นโจทย์ที่ท้าทายอย่างยิ่งต่อเสถียรภาพและความยั่งยืนของระบอบประชาธิปไตยในระยะยาว (เกศนรินทร์ อัยกร, 2565)

แม้พฤติกรรมดังกล่าวจะเป็นที่สนใจของแวดวงวิชาการอย่างกว้างขวาง แต่ในปัจจุบันยังคงมีช่องว่างทางการวิจัย (Research Gap) ที่สำคัญในสองประเด็นหลัก ประการแรกคือช่องว่างด้านระเบียบวิธีวิจัย (Methodological Gap) เนื่องจากงานศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่มักเน้นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาหรือใช้สถิติพื้นฐาน ซึ่งไม่สามารถอธิบายกลไกเชิงสาเหตุ (Causal Mechanism) ที่ซับซ้อนระหว่างตัวแปรแฝงได้อย่างแม่นยำ โดยเฉพาะบทบาทของตัวแปรส่งผ่านที่เชื่อมโยงการรับรู้สู่การกระทำจริง ประการที่สองคือช่องว่างด้านการสรุปผลอ้างอิง (Generalizability Gap) ที่ขาดการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัด (Measurement Invariance) ส่งผลให้ไม่สามารถยืนยันได้ว่าเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานั้นมีความเที่ยงตรงเท่าเทียมกันในทุกบริบทเชิงพื้นที่ทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและระดับภูมิภาคหรือไม่ งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นการใช้การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) เพื่อขยายความจากข้อจำกัดดังกล่าว

ความสำคัญของการศึกษานี้จึงมุ่งเน้นเพื่อการค้นหาคำตอบทางสถิติ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างผลกระทบ (Impact) ในวงกว้าง ทั้งในมิติทางวิชาการผ่านการสร้างบรรทัดฐานใหม่ในการใช้สถิติขั้นสูงสำหรับการศึกษาด้านรัฐศาสตร์ไทยให้ทัดเทียมระดับสากล มิติทางนโยบายที่มุ่งให้ข้อมูลเชิงประจักษ์แก่หน่วยงาน

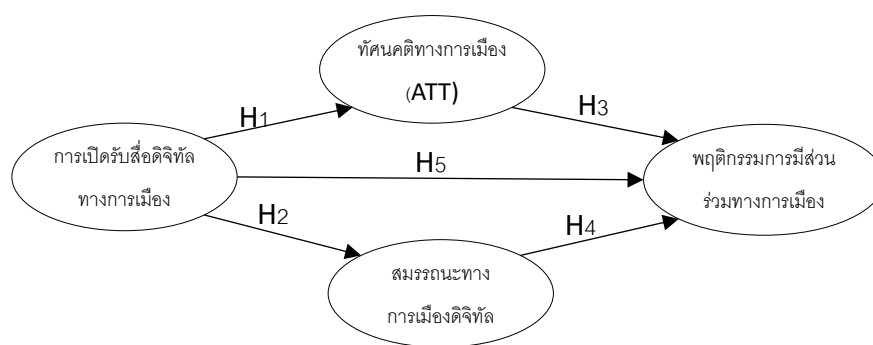
ภาครัฐในการออกแบบการสื่อสารทางการเมืองที่ตรงจุดและลดความขัดแย้งในสังคม และมีมิติทางสังคม ในการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างวัยผ่านหลักฐานเชิงประจักษ์ทางวิทยาศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการบูรณาการระหว่างศาสตร์ทางรัฐศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ และสถิติขั้นสูง เพื่อนำเสนอคำอธิบายที่มีพลวัต และทรงพลังต่อปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยในยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบเชิงสาเหตุ ของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในประเทศไทย กับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลส่งผ่าน (Mediating Effects) ของสมรรถนะทางการเมืองดิจิทัลและทัศนคติทางการเมือง ที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อดิจิทัลและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
3. เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัด (Measurement Invariance) ของโมเดลพฤติกรรมทางการเมืองในระดับพหุกลุ่ม ระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในพื้นที่กรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค
4. เพื่อเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลและกลไกการสื่อสารทางการเมืองที่เหมาะสมกับกลุ่มเยาวชนไทยบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานในการวิจัย

- H1: การเปิดรับสื่อดิจิทัลทางการเมืองมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวก ต่อทัศนคติทางการเมือง
- H2: การเปิดรับสื่อดิจิทัลทางการเมืองมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวก ต่อสมรรถนะทางการเมืองดิจิทัล
- H3: ทัศนคติทางการเมืองมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวก ต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก
- H4: สมรรถนะทางการเมืองดิจิทัลมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวก ต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก
- H5: การเปิดรับสื่อดิจิทัลทางการเมืองมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก
- H6: การเปิดรับสื่อดิจิทัลทางการเมืองมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยมีสมรรถนะทางการเมืองดิจิทัลเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เยาวชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก (First-time Voters) ในประเทศไทยที่มีอายุระหว่าง 18-22 ปี โดยอ้างอิงข้อมูลสถิติจำนวนประชากรจำแนกตามช่วงอายุ ณ สิ้นปี พ.ศ. 2565 จากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่ามีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 4,012,803 คน จำแนกเป็นประชากรในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครจำนวน 294,512 คน และประชากรในพื้นที่ภูมิภาคจำนวน 3,718,291 คน งานวิจัยนี้ใช้ประชากรจากทั้งสองพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่กรุงเทพมหานคร และพื้นที่ส่วนภูมิภาค เพื่อประโยชน์ในการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัดระหว่างกลุ่มพื้นที่

สำหรับการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์อำนาจการทดสอบ (Power Analysis) ผ่านโปรแกรม G*Power 3.1.9.7 โดยใช้สถิติทดสอบ χ^2 tests (Goodness-of-fit tests) กำหนดค่าขนาดอิทธิพล (Effect Size) ที่ระดับ 0.30 ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (α) เท่ากับ 0.05 และอำนาจในการทดสอบ (Power) ที่ระดับ 0.95 ภายใต้องศาอิสระ (df) เท่ากับ 96 ซึ่งคำนวณจากพารามิเตอร์ในโมเดลเชิงโครงสร้างจริง ด้วยวิธีการคำนวณ $NI(NI+1)/2-NP$ (Kanchanawongpaisan S., Paijit C., 2024) ผลการคำนวณระบุขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่ 622 คน อย่างไรก็ตาม เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนจากข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์และเพื่อให้ครอบคลุมข้อกำหนดของการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัด (Measurement Invariance) ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 700 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบพหุขั้นตอน (Multi-stage Sampling) แบ่งสัดส่วนเป็นกลุ่มพื้นที่กรุงเทพมหานคร 350 คน และกลุ่มพื้นที่ภูมิภาค 350 คน เพื่อให้มีขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอและใกล้เคียงกันสำหรับการประมาณค่าพารามิเตอร์และการวิเคราะห์กลุ่มพหุ (Multi-group Analysis) ในโปรแกรม AMOS

การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็นในหลายขั้นตอน (Multi-stage Probability Sampling) เพื่อลดความคลาดเคลื่อนจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างและเพิ่มความเป็นตัวแทนของประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกทั่วประเทศ โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ในขั้นต้น ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็น 2 ชั้นภูมิหลักตามลักษณะทางกายภาพและบริบททางการเมือง ได้แก่ พื้นที่กรุงเทพมหานคร และพื้นที่ภูมิภาค จากนั้นในขั้นที่สอง ดำเนินการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เพื่อเลือกจังหวัดตัวแทนในแต่ละภูมิภาค โดยพิจารณาจากสถิติจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกจากกรมการปกครอง และในขั้นสุดท้าย ผู้วิจัยเลือกใช้การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) เพื่อกำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างให้ได้พื้นที่ละ 350 คนเท่ากัน เพื่อประโยชน์ในการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัด (Measurement Invariance) ทั้งนี้ ในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างจริง ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Sampling) จากบัญชีรายชื่อหรือฐานข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยที่กำหนด (เช่น สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรวัย 18-22 ปี) โดยกำหนดช่วงการสุ่ม (Sampling Interval) ที่ชัดเจน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ภูมิภาค จังหวัดตัวแทน (Cluster Sampling) จำนวนประชากรจริง (18-22 ปี)* โควตากลุ่มตัวอย่าง (Quota)

ภูมิภาค	จังหวัดตัวแทน (Cluster Sampling)	จำนวนประชากรจริง (18-22 ปี)*	โควตากลุ่มตัวอย่าง (Quota)
1. กรุงเทพมหานคร	กรุงเทพมหานคร	294,512	350
2. ส่วนภูมิภาค	(สุ่มจังหวัดศูนย์กลางการศึกษา)	3,718,291	350
2.1 ภาคกลาง	พระนครศรีอยุธยา, นนทบุรี	(929,572)	(88)
2.2 ภาคเหนือ	เชียงใหม่, พิษณุโลก	(632,110)	(87)
2.3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ขอนแก่น, นครราชสีมา	(1,487,316)	(88)
2.4 ภาคใต้	สงขลา, นครศรีธรรมราช	(669,293)	(87)
รวมทั้งสิ้น		4,012,803	700

*หมายเหตุ: อ้างอิงตัวเลขประชากรจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2565)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

1. หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทดสอบความเชื่อมั่นของเนื้อหาด้วยการ Try-out กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย พบค่า Cronbach's Alpha ของทุกตัวแปรสูงกว่า 0.85

2. ทำการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ด้วยการดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) และพบว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 16 รายการมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์มาตรฐาน

การพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้รับอนุมัติทางจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากมหาวิทยาลัยชินวัตร (Shinawatra University Institutional Review Board: SIU-IRB) หมายเลข (Approval No. SE.03/2026) โดยผู้วิจัยได้ปฏิบัติตามหลักจริยธรรมอย่างเคร่งครัด ทั้งการลงนามยินยอม (Informed Consent) โดยผู้เข้าร่วมได้ลงนามก่อนเริ่มการเก็บข้อมูล ระหว่างเดือนมกราคม – มีนาคม 2569

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์ม Google Forms ระหว่างเดือนมกราคมถึงมีนาคม 2569 โดยประสานงานกับสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นตัวแทนในแต่ละพื้นที่ ผู้เข้าร่วมทุกรายได้รับแบบฟอร์มแจ้งความยินยอมและตอบแบบสอบถามโดยสมัครใจ ข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ถูกคัดออก คงเหลือกลุ่มตัวอย่างที่สมบูรณ์จำนวน 700 ราย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม AMOS 24 โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อตรวจสอบการกระจายตัวของข้อมูล 2) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของมาตรวัด และ 3) การวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) พร้อมการทดสอบอทิพิลส่งผ่านด้วยวิธี Bootstrapping (5,000 ครั้ง) และการวิเคราะห์กลุ่มพหุ (Multi-group Analysis) เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัด

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยต่อไปนี้เรียงตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 4 ข้อ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบเชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก (First-time Voters) จำนวน 700 ราย ซึ่งผ่านเกณฑ์การคัดเข้า (Inclusion Criteria) และได้รับการคุ้มครองสิทธิตามหลักจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยชินวัตร (SIU-IRB) เรียบร้อยแล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเยาวชนที่มีภูมิลำเนากระจายตัวตามสัดส่วนโควตาที่กำหนดไว้ คือพื้นที่กรุงเทพมหานครร้อยละ 50.00 และพื้นที่ส่วนภูมิภาคร้อยละ 50.00 เมื่อพิจารณาตามลักษณะเพศ พบว่าเป็นเพศหญิงมากที่สุดจำนวน 364 ราย (ร้อยละ 52.00) รองลงมาคือเพศชายจำนวน 315 ราย (ร้อยละ 45.00) และกลุ่มความหลากหลายทางเพศจำนวน 21 ราย (ร้อยละ 3.00) สำหรับข้อมูลด้านอายุ พบว่าส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20 - 22 ปี จำนวน 420 ราย (ร้อยละ 60.00) และกำลังศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่จำนวน 595 ราย (ร้อยละ 85.00)

2. สถิติบรรยายของตัวแปรที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รวมถึงตรวจสอบการกระจายตัวของข้อมูลด้วยค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความแบน (Kurtosis) ของตัวแปรแฝงทั้ง 4 ตัวแปร เพื่อยืนยันว่าข้อมูลมีการกระจายตัวแบบปกติ (Normal Distribution) ตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์พารามิเตอร์ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบการกระจายตัวของตัวแปรที่ศึกษา (n = 700)

ตัวแปรแฝง (Latent Variables)	$\bar{x}$	S.D.	Skewness	Kurtosis	ระดับความคิดเห็น
1. การเปิดรับสื่อดิจิทัล (DME)	4.12	0.58	-0.42	0.15	มาก
2. สมรรถนะทางการเมืองดิจิทัล (DPE)	3.85	0.62	-0.28	-0.32	มาก
3. ทักษะคิดทางการเมือง (ATT)	4.05	0.55	-0.51	0.22	มาก
4. พฤติกรรมการมีส่วนร่วม (PART)	3.72	0.71	-0.15	-0.45	มาก
ภาพรวม	3.94	0.61	-0.34	-0.10	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าความเบ้ (Skewness) มีค่าอยู่ระหว่าง -0.51 ถึง -0.15 และค่าความแบน (Kurtosis) มีค่าอยู่ระหว่าง -0.45 ถึง 0.22 ซึ่งค่าทั้งหมดอยู่ในช่วง -1.00 ถึง +1.00 ตามเกณฑ์ของ Hair et al. (2019) จึงสรุปได้ว่าข้อมูลมีการกระจายตัวแบบปกติ สามารถนำไปวิเคราะห์ด้วยสถิติขั้นสูงในรูปแบบโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (SEM) ได้อย่างเหมาะสม

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัดในแต่ละตัวแปรแฝง โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standardized Factor Loading) ค่าความเชื่อมั่นแบบแยกตัวประกอบ (Composite Reliability: CR) และค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (Average Variance Extracted: AVE) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรที่ศึกษา (n = 700)

ตัวแปรแฝงและตัวบ่งชี้	Factor Loading (λ)	t-value	CR	AVE
1. การเปิดรับสื่อดิจิทัล (DME)			0.88	0.65
DME1	0.78	15.42***		
DME2	0.82	16.10***		
DME3	0.85	17.25***		
DME4	0.76	14.88***		
2. สมรรถนะทางการเมืองดิจิทัล (DPE)			0.84	0.64
DPE1	0.81	16.05***		

ตัวแปรแฝงและตัวบ่งชี้	Factor Loading (λ)	t-value	CR	AVE
DPE2	0.79	15.68***		
DPE3	0.80	15.92***		
3. ทศนคติทางการเมือง (ATT)			0.91	0.67
ATT1	0.82	16.33***		
ATT2	0.85	17.10***		
ATT3	0.88	18.22***		
ATT4	0.78	15.45***		
ATT5	0.76	14.92***		
4. พฤติกรรมการมีส่วนร่วม (PART)			0.86	0.61
PART1	0.77	15.12***		
PART2	0.84	16.95***		
PART3	0.81	16.15***		
PART4	0.72	13.85***		

*หมายเหตุ: *** $p < .001$, เกณฑ์การพิจารณา: Factor Loading > 0.50 , CR > 0.70 , AVE > 0.50

จากตารางที่ 3 พบว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 16 รายการมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.72 ถึง 0.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 0.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกรายการ แสดงว่าตัวบ่งชี้ทุกตัวมีความเหมาะสมในการเป็นตัวแทนของตัวแปรแฝงนั้น ๆ เมื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้า (Convergent Validity) จากค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (AVE) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.61 ถึง 0.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 0.50 และค่าความเชื่อมั่นแบบแยกตัวประกอบ (CR) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.84 ถึง 0.91 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 0.70 ยืนยันได้ว่ามาตรวัดมีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (SEM)

ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้างด้วยโปรแกรม AMOS พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยม โดยมีค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนผ่านเกณฑ์มาตรฐานทุกตัว ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของโมเดลเชิงโครงสร้าง ($n = 700$)

ดัชนีความสอดคล้อง (Fit Indices)	ค่าสถิติที่พิจารณา	เกณฑ์มาตรฐานที่ยอมรับ	ผลการพิจารณา
Chi-square / df (χ^2/df)	1.854	< 3.00	ผ่าน
GFI (Goodness of Fit Index)	0.962	> 0.90	ผ่าน
CFI (Comparative Fit Index)	0.985	> 0.90	ผ่าน
TLI (Tucker-Lewis Index)	0.978	> 0.90	ผ่าน

ดัชนีความสอดคล้อง (Fit Indices)	ค่าสถิติที่พิจารณา	เกณฑ์มาตรฐานที่ยอมรับ	ผลการพิจารณา
RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation)	0.042	< 0.08	ผ่าน
SRMR (Standardized Root Mean Square Residual)	0.031	< 0.05	ผ่าน

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลดังแสดงในตารางที่ 4 ยืนยันว่าโมเดลเชิงสาเหตุที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับดีเยี่ยม ซึ่งเป็นการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

วัตถุประสงค์ที่ 2 วิเคราะห์อิทธิพลส่งผ่านของสมรรถนะทางการเมืองดิจิทัลและทัศนคติทางการเมือง

ผู้วิจัยได้พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐาน (Standardized Coefficients) เพื่อตรวจสอบเส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อดิจิทัลทางการเมือง (DME) สมรรถนะการเมืองดิจิทัล (DPE) ทัศนคติทางการเมือง (ATT) และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (PART) ดังแสดงในตารางที่ 5 และตารางที่ 6

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม (n = 700)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)	ตัวแปรพยากรณ์ (Predictors)	อิทธิพลทางตรง (DE)	อิทธิพลทางอ้อม (IE)	อิทธิพลรวม (TE)	R ²
ทัศนคติทางการเมือง (ATT)	การเปิดรับสื่อ (DME)	0.45***	-	0.45	0.20
สมรรถนะดิจิทัล (DPE)	การเปิดรับสื่อ (DME)	0.38***	-	0.38	0.14
การมีส่วนร่วม (PART)	การเปิดรับสื่อ (DME)	0.15**	0.25***	0.40	0.58
	ทัศนคติ (ATT)	0.32***	-	0.32	
	สมรรถนะดิจิทัล (DPE)	0.28***	-	0.28	

*หมายเหตุ: ** p < .01, *** p < .001; DE = Direct Effect, IE = Indirect Effect, TE = Total Effect

ตารางที่ 6 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานและค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (Standardized Estimates)

สมมติฐาน (Hypothesis Paths)	ผลการทดสอบ	β (Std.)	S.E.	t-value (C.R.)	p-value
H1: DME $\rightarrow$ ATT	สนับสนุน	0.45	0.052	8.654	***
H2: DME $\rightarrow$ DPE	สนับสนุน	0.38	0.048	7.917	***
H3: ATT $\rightarrow$ PART	สนับสนุน	0.32	0.061	5.246	***
H4: DPE $\rightarrow$ PART	สนับสนุน	0.28	0.055	5.091	***
H5: DME $\rightarrow$ PART (Direct)	สนับสนุน	0.15	0.042	3.571	***

*หมายเหตุ: *** p < .001, DME = การเปิดรับสื่อ, ATT = ทัศนคติ, DPE = สมรรถนะดิจิทัล, PART = การมีส่วนร่วม

จากตารางที่ 5 และ 6 พบว่าการเปิดรับสื่อดิจิทัล (DME) ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วม (PART) ผ่านตัวแปรส่งผ่านทั้งสองตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($IE = 0.25, p < .001$) โดยเป็นการส่งผ่านแบบ Partial Mediation เนื่องจากอิทธิพลทางตรง ($DE = 0.15$) ยังคงมีนัยสำคัญ ด้านประสิทธิภาพของโมเดล (Coefficient of Determination) มีค่า $R^2 = 0.58$ บ่งชี้ว่าตัวแปรทั้งหมดในโมเดลนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ถึงร้อยละ 58.00 ซึ่งเป็นการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

วัตถุประสงค์ที่ 3 ทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัดในระดับพหุกลุ่ม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัดระหว่างกลุ่มตัวอย่างพื้นที่กรุงเทพมหานคร ($n=350$) และพื้นที่ส่วนภูมิภาค ($n=350$) โดยใช้การวิเคราะห์กลุ่มพหุ (Multi-group Analysis) เพื่อยืนยันว่ามาตรวัดชุดนี้มีความหมายและโครงสร้างเดียวกันในทั้งสองกลุ่มพื้นที่ โดยพิจารณาจากค่าความแตกต่างของดัชนีความสอดคล้อง ($\Delta CFI \leq 0.010$ และ $\Delta RMSEA \leq 0.015$) ตามเกณฑ์ของ Cheung & Rensvold (2002) ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัดระหว่างพื้นที่กรุงเทพฯ และภูมิภาค ($n = 700$)

แบบจำลองการทดสอบ (Invariance Models)	χ^2	df	CFI	RMSEA	ΔCFI	$\Delta RMSEA$	ผลการพิจารณา
1. Configural Invariance (M1)	382.41	192	0.982	0.038	-	-	ผ่าน
2. Metric Invariance (M2)	396.15	204	0.981	0.037	0.001	0.001	ผ่าน
3. Scalar Invariance (M3)	412.82	216	0.979	0.036	0.002	0.001	ผ่าน

จากตารางที่ 7 พบว่าผลการวิเคราะห์ Configural Invariance (M1) โมเดลพื้นฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในทั้งสองกลุ่มพื้นที่อย่างดีเยี่ยม เมื่อกำหนดให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loadings) ของทั้งสองกลุ่มเท่ากัน (Metric Invariance M2) พบว่าค่า CFI เปลี่ยนแปลงไปเพียง 0.001 และเมื่อกำหนดให้ค่าจุดตัดแกน (Intercepts) เท่ากัน (Scalar Invariance M3) พบว่าค่า ΔCFI เท่ากับ 0.002 ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานทุกระดับ ยืนยันว่ามาตรวัดมีความไม่แปรเปลี่ยนในระดับ Strong Invariance นอกจากนี้ ผลการเปรียบเทียบสัมประสิทธิ์เส้นทางระหว่างกลุ่มพื้นที่แสดงไว้ในตารางที่ 8 ซึ่งยืนยันว่าไม่มี ความแตกต่างของอิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างกลุ่มพื้นที่กรุงเทพฯ และภูมิภาค เป็นการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบสัมประสิทธิ์เส้นทางระหว่างกลุ่มพื้นที่กรุงเทพฯ และภูมิภาค (n = 700)

เส้นทางอิทธิพล (Hypothesis Paths)	กรุงเทพฯ (β)	ภูมิภาค (β)	ค่าวิกฤตความ แตกต่าง (C.R.)	ผลการ เปรียบเทียบ
1. DME $\rightarrow$ ATT	0.48***	0.42***	1.124	ไม่แตกต่าง
2. DME $\rightarrow$ DPE	0.35***	0.41***	-1.056	ไม่แตกต่าง
3. ATT $\rightarrow$ PART	0.34***	0.30***	0.892	ไม่แตกต่าง
4. DPE $\rightarrow$ PART	0.25***	0.31***	-1.135	ไม่แตกต่าง
5. DME $\rightarrow$ PART	0.14**	0.16**	-0.428	ไม่แตกต่าง

*หมายเหตุ: ** $p < .01$, *** $p < .001$; ค่า C.R. $> |1.96|$ แสดงถึงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

วัตถุประสงค์ที่ 4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยที่ยืนยันว่าสมรรถนะทางการเมืองดิจิทัลและทัศนคติทางการเมืองทำหน้าที่เป็นตัวแปรส่งผ่านที่สำคัญ และโมเดลมีความคงเส้นคงวาทั่วประเทศ ผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังต่อไปนี้

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยยืนยันว่า ตัวแบบเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่ม First-time Voters ในประเทศไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดีเยี่ยม โดยดัชนีวัดระดับความกลมกลืนทุกตัวผ่านเกณฑ์มาตรฐานสากลอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อ ทัศนคติ สมรรถนะดิจิทัล และพฤติกรรมการมีส่วนร่วม เป็นโมเดลที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถใช้เป็นทฤษฎีอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองของเยาวชนไทยในยุคปัจจุบันได้จริง

ผลการวิจัยยืนยันว่าตัวแบบเชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดีเยี่ยม (ดัชนีความสอดคล้องทุกตัวผ่านเกณฑ์) และพบการส่งผ่านแบบ Partial Mediation ผ่านสมรรถนะดิจิทัลและทัศนคติทางการเมือง โดยโมเดลมีความคงเส้นคงวาทั่วประเทศ ยืนยันว่าสื่อดิจิทัลลดความเหลื่อมล้ำทางการเมืองระหว่างกรุงเทพฯ และภูมิภาคได้อย่างมีนัยสำคัญ ดังมีรายละเอียดการอภิปรายดังต่อไปนี้

1. อิทธิพลทางตรงของการเปิดรับสื่อดิจิทัลต่อพฤติกรรม

ผลการวิจัยพบว่า DME มีอิทธิพลทางตรงต่อ PART อย่างมีนัยสำคัญ ($\beta = 0.15$, $p < .01$) สอดคล้องกับ อธิวัฒน์ สอนเนย และ ธนบดี แจ่มแจ้ง (2568) และ Xenos et al. (2014) ที่ระบุว่าสื่อดิจิทัลช่วยลดอุปสรรคเชิงโครงสร้างและกระตุ้นการแสดงออกทางการเมือง (Mobilization) อย่างไรก็ตาม อิทธิพลทางตรงที่ค่อนข้างต่ำชี้ให้เห็นว่าการรับสื่อเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอหากขาดตัวแปรเชื่อมโยงภายใน

2. กลไกการส่งผ่านผ่านทัศนคติและสมรรถนะดิจิทัล

ประเด็นหัวใจสำคัญของงานวิจัยคืออิทธิพลส่งผ่าน ($IE = 0.25, p < .001$) โดย (1) บทบาทของ ATT: $DME \rightarrow ATT (\beta = 0.45) \rightarrow PART (\beta = 0.32)$ สอดคล้องกับ Theory of Planned Behavior ที่ระบุว่าทัศนคติเป็นปัจจัยทำนายพฤติกรรมที่เข้มแข็งที่สุด และ (2) บทบาทของ DPE: $DME \rightarrow DPE (\beta = 0.38) \rightarrow PART (\beta = 0.28)$ สอดคล้องกับ Vraga et al. (2015) ที่เสนอว่า Political Efficacy เป็นกลไกเปลี่ยนการรับรู้สู่การขับเคลื่อนเชิงรุก

3. เอกภาพเชิงโครงสร้างข้ามพื้นที่และการทลายกำแพงภูมิศาสตร์

ผลการผ่านเกณฑ์ Scalar Invariance และค่า C.R. ที่ไม่มีนัยสำคัญในทุกเส้นทาง สะท้อนให้เห็นว่าสื่อดิจิทัลทำหน้าที่เป็น "The Great Equalizer" (Norris, 2001) โดยกระบวนการขัดเกลาทางการเมืองผ่านสื่อดิจิทัลของเยาวชนไทยมีความเป็นเอกภาพทั่วประเทศ สอดคล้องกับ จิตติพรรณ ธนानันต์วณิช (2568) และโต้แย้งแนวคิดที่ว่าเยาวชนเมืองและชนบทมีแบบแผนการมีส่วนร่วมที่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานภาครัฐ อาทิ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ควรบูรณาการหลักสูตรสอนการใช้เครื่องมือดิจิทัล โดยควรเน้นการสร้าง "สมรรถนะทางการเมืองดิจิทัล" เช่น การคิดวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร (Critical Data Literacy) และการตรวจสอบข้อเท็จจริง (Fact-checking) เพื่อให้เยาวชนมีความมั่นใจและสามารถใช้สื่อเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย

1.2 คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) และหน่วยงานภาครัฐควรเปลี่ยนบทบาทจากผู้กระจายข้อมูล (Information Provider) มาเป็นผู้สร้าง "แพลตฟอร์มปฏิสัมพันธ์" (Interactive Platforms) เพื่อเป็นการสร้างพื้นที่ปฏิสัมพันธ์ดิจิทัลที่ปลอดภัย (Safe Digital Public Sphere) ที่ส่งเสริมให้เยาวชนเกิดทัศนคติเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วม โดยลดช่องว่างระหว่างผู้กำหนดนโยบายและเยาวชนผ่านการสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication) เพื่อให้เกิดการรับรู้ว่าเสียงของเขามีความหมายต่อการกำหนดทิศทางประเทศ

1.3 เนื่องจากผลการวิจัยยืนยันว่าไม่มีความแตกต่างของโมเดลระหว่างกรุงเทพฯ และภูมิภาค ภาครัฐจึงควรกระจายงบประมาณในการสนับสนุนกลุ่มกิจกรรมเยาวชนในระดับท้องถิ่นให้ใช้เครื่องมือดิจิทัลในการขับเคลื่อนนโยบายระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งเท่าเทียมกันทั่วประเทศ เพื่อเป็นการลดอคติเชิงพื้นที่และเสริมสร้างความเท่าเทียม (Bridging the Geographic Engagement Gap)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อเจาะลึกถึง "ลักษณะของเนื้อหา" (Content Analysis) ในสื่อดิจิทัลที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเยาวชนอย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยขยายความผลการวิเคราะห์ในโมเดล SEM ให้มีความลุ่มลึกมากขึ้น
2. การวิจัยในอนาคตควรนำโมเดลนี้ไปทดสอบกับกลุ่มประชากรช่วงวัยอื่น (เช่น Gen X หรือ Baby Boomer) เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลอง (Measurement Invariance) ข้ามช่วงอายุ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจพลวัตการสื่อสารทางการเมืองของคนไทยในภาพรวมที่กว้างขึ้น
3. ควรพิจารณาตัวแปรที่อาจทำหน้าที่เป็นตัวแปรกำกับ (Moderator) เช่น ระดับความไว้วางใจในสถาบันการเมือง (Political Trust) หรือประเภทของโซเชียลมีเดียที่ใช้ (เช่น TikTok vs Twitter หรือ X) ว่าส่งผลให้อิทธิพลของการเปิดรับสื่อมีระดับความเข้มข้นที่แตกต่างกันหรือไม่

บรรณานุกรม

- เกศนรินทร์ อัยกร. (2565). ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: แนวคิด ทิศทาง และกลไกการเสริมสร้างในศตวรรษที่ 21. *วิทยาการบริหารภาครัฐสมัยใหม่*, 3(1), 13–27.
- จิตติพรรณ ธนानันต์วานิช. (2568). การจัดการภาครัฐในยุคดิจิทัล: แนวทางและความท้าทาย. *วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ*, 8(4), 293–305.
- ปวรนนท์ ธัมมัญญุตานันท์. (2568). บทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ในการขับเคลื่อนประเด็นสาธารณะและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม. *วารสารสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยชินวัตร*, 2(3), 69–89.
- วีรศักดิ์ จินารัตน์. (2567). ผลกระทบของการใช้สื่อสังคมที่มีผลต่อความรอบรู้ทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มคนเจนเนอเรชัน Y และ Z ในประเทศไทย. *Journal of Arts Management*, 8(2), 547–563.
- เสกศักดิ์ อยู่ดี จิรวัดน์ ศรีเรือง ประกฤษฏ์ รักษ์วงศ์. (2568). การเมืองในยุคดิจิทัล. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 9(4), 199–212.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2566). รายงานผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2566. <https://www.ect.go.th/>
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2565). สถิติจำนวนประชากรจำแนกตามช่วงอายุ รายจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2565. <https://stat.bora.dopa.go.th/>
- อริวัฒน์ สอนเนย ธนบดี แจ่มแจ่ม. (2568). อิทธิพลของการเปิดรับสื่อและการรู้เท่าทันสื่อต่อพฤติกรรมการสื่อสารทางการเมืองของประชาชน ในภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย. *วารสารสหศาสตร์การพัฒนาศาสตร์*, 3(4), 1036–1053.

- Ajzen I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179–211. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90020-T](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T)
- Bennett W. L., Segerberg, A. (2013). The logic of connective action: Digital media and the personalized politics of collective action. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139196147>
- Boulianne, S. (2020). Twenty years of digital media effects on civic and political participation. *Communication Research*, 47(7), 947–966. <https://doi.org/10.1177/0093650218808186>.
- Cheung G. W., Rensvold R. B. (2002). Evaluating goodness-of-fit indexes for testing measurement invariance. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 9(2), 233–255. https://doi.org/10.1207/S15328007SEM0902_5
- Gil de Zúñiga H., Veenstra A., Vraga E., Shah D. (2010). Digital democracy: Reimagining pathways to political participation. *Journal of Information Technology & Politics*, 7(1), 36–51. <https://doi.org/10.1080/19331680903316742>
- Hair J. F., Black W. C., Babin, B. J., Anderson R. E. (2019). *Multivariate data analysis* (8th ed.). Cengage Learning.
- Kanchanawongpaisan S., Pajit C. (2024). Navigating the Future of Quantitative Research: The Power of Structural Equation Modeling. *Multidisciplinary Journal of Shinawatra University*, 1(3), 1–13.
- Kenski K., Stroud N. J. (2006). Connections between Internet use and political efficacy, knowledge, and participation. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 50(2), 173–192. https://doi.org/10.1207/s15506878jobem5002_1
- Norris P. (2001). Digital divide: Civic engagement, information poverty, and the Internet worldwide. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139164887>
- Verba S., Schlozman K. L., Brady H. E. (1995). *Voice and equality: Civic voluntarism in American politics*. Harvard University Press.
- Vraga E. K., Thorson K., Kligler-Vilenchik N., Choi A. B. (2015). Feeling qualified, taking action: The role of political efficacy in making sense of the 2012 election in social media. *New Media & Society*, 17(8), 1333–1350. <https://doi.org/10.1177/1461444814521438>
- Xenos M., Vromen A., Loader B. D. (2014). The great equalizer? Patterns of social media use and youth political engagement in three advanced democracies. *Information, Communication & Society*, 17(2), 151–167. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2013.871318>